

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Idem (a) Eidem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

quod extat in iure Orientali : sed contrarium placuit Urbano II. in c. super quibus 30. q. 3. Alexandro III. in presenti, & in cap. super eo, hoc titul. ubi adjicit eam limitationem, nisi contrarium consuetudine inductum sit, ex eadem ratione, videlicet quia cum hæc cognatio non habeat gradus, nec extendatur ad personas non expressas; & inter personas, inter quas ex veteribus canonibus nascitur hæc cognatio, non enumerentur filii compatrum: ideo inter eos non impeditur matrimonium, præcipue quia edictum de nuptiis est prohibitorium, cap. cum apud, de spons. cap. consulasti 2. q. 5. Unde matrimonium permittitur illis, quibus nominatim non prohibetur. Accedit, nam hæc cognatio spiritualis imitatur adoptionem & cognationem legalem ex ea proponentem, cap. I. cap. per spirituales 30. q. 4. sed cognatio legalis, ad cuius exemplum statuta est spiritualis, non prohibet nuptias celebrari inter filios adoptantis, & fratres filii adoptati, cap. unic. ubi dicemus, de cognatione legali: ergo nec spiritualis. Nec contrarium probatur in cap. tuos 7.

de cognat. spirituali, in illis verbis: *Tua nos duxit discretio consulendos, an natus ante compaternitatem filiam compatris sui, vel commatris sibi possit matrimonialiter copulare; & si contraxerint, debeant separari? Super quo respondemus, quod huiusmodi persona non possunt matrimonium contrahere; & si contraxerint, possint ab invicem separari.* Quia in illis verbis non prohibetur generaliter, quamcumque filiam patris, vel matris naturalis matrimonialiter copulari cum filio compatris nato ante compaternitatem; inter istas enim personas licite & valide matrimonium contrahebatur: sed signanter secundum ea, quæ Pontifici proponebantur, ipse statuit filium patris spiritualis natum ante compaternitatem, per matrimonium jungi non posse cum sorore spirituali, nempe cum femina illa, quam pater suus suscepit ex baptismo, atque ita illa verba, *filiam compatris patris sui, vel commatris*, intelligenda sunt de filia, per quam compaternitas patri spirituali obveniat, ut docuerunt Hostiensis, Innocentius, Cardinalis, & Abbas ibi, Cujacius in presenti.

CAPUT II.

Idem (a) Eidem.

SI vir, vel mulier scienter, vel ignoranter filium suum de sacro fonte susceperint, an propter hoc ab invicem separari debeant, & alii copulari, quia nos consulere voluisti, consulationi tuæ duximus respondendum, quod quamvis sit generaliter institutum, ut debeant separari, quidam tamen humanius, & potius sentientes, aliter statuerunt. Et ideo nobis videtur, quod si ex ignorantia, siue ex malitia id fecerint, non sunt ab invicem separandi, nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci; quia si ex ignorantia id factum est, ignorantia eos excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari, vel dolus.

NOTÆ.

- I. (a) *Idem eidem.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. 2. & post Concil. Later. p. 32. cap. 2. id est, idem Alexander eidem Salernit. Præfati.

COMMENTARIUM.

2. De conjugibus filii levantibus.

ETIAM in hac parte ejusdem epistolæ decidit Alexander aliam quæstionem, circa quam veteres canones dissentientes reperiebantur; utrum videlicet conjuges levantes proprium filium in baptismo, vel tenentes in confirmatione, debeant separari, nec postea invicem sibi petere, aut reddere debitum valeant? In qua quæstione Pontifex Deusdedit ex prædecessorum sententiis indicavit, eos separandos esse, in c. I. 30. q. 1. in qua epistola, relata à Luitprando in vita ipsius Pontificis, & quæ nuper excusa extat inter decretales, quæ prodierunt ex Bibliotheca Vaticana, post ea verba, quæ referuntur in eo canone à Gratiano, hæc difficilia verba leguntur: *Mulieres vero cum separata fuerint pro hac illicita re à propriis viris, totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperunt, & post expletum annum recipiant alium virum: similiter & vir uxorem.* Ubi cum à Pontifice quæreretur, an mulie-

res, quæ ob magnum populorum concursum in Sabbatho Paschæ filios suos levarent de baptismo, adhuc possent in ipso matrimonio persistere? Respondit, separandas omnino esse, & post annum ad secundas nuptias transire posse; quæ ultima pars difficilis valde est. Uream exponat Archidiaconus ibi, existimat in eo textu agi de separatione quoad commixtionem carnalem per tempus pœnitentiæ: Turriseremata accipit textum illum de sponsis conjugendis in matrimonio, non verò de conjugibus jam copulatis: sed utraque solutio facile convincitur ex littera ipsius textus; quare Basilus lib. 7. de matrim. c. 40. variis modis dissolvere intendit illius textus difficultatem. Primò affirmat, in eo textu agi de sponsis, & etiam de conjugibus jam copulatis; & singula singulis referendo, Pontificem statuere ut conjuges, qui levarunt filium communem, separantur à communione pro tempore pœnitentiæ, postea verò redeant ad usum matrimonii: si verò sponsi ex vago concubitu filium procreaverint, illumque susceperunt de sacro fonte, peractâ pœnitentiâ per annum, vir accipiat aliam uxorem, & similiter uxor alium virum. Secundò ipse perdoctus vir n. 12. textum illum accipit de filiis susceptis à concubinis ex vago concubitu, non verò procreatis ex matrimonio; & tunc ait re se statuer Pontificem, inter eos celebrari non posse matri-

matrimonium. Et quia plerumque dote jam assignata sponsi liberos à se procreatos suscipiebant, ideo Pontifex statuit, dotem esse restituendam, & matrimonium, si forsan de facto contractum erat, dissolvendum esse. Sed utinam, ut facile est interpretationes has refellere; ita esset & veram assignare: placet nunc alia, quam adducit ipse Basil. *ubi supra, num. 10.* dum pro alium, legitimum; ita ut sensus sit, quod mulieres quæ filios proprios susceperint è sacro fonte, pœnitentiam per annum peragent, & dotem, quam in die nuptialium dederunt, recipiant, & transacto anno illum virum recipiant, & similiter vir uxorem, non aliam, sed eandem. Igitur juxta sententiam Pontificis Deus dedit, separandi erant conjuges quoad cohabitationem, saltem per annum. Quod similiter statutum fuit in Concil. Mogunt. sub Carolo, *can. 55.* qui refertur inter capitularia Caroli *lib. 5. cap. 100.* ibi: *Nullus proprium filium, vel filiam de fonte baptismatis suscipiat, nec filiolam, nec commatrem ducat uxorem: nec illam, cujus filium, aut filiam ad confirmationem duxerit, ubi autem factum fuerit, separentur.* Et expressius in Concilio apud Wermeriam, *can. 3.* relato in *cap. 2. 30. q. 1.* ibi: *Si quis filiastrum, vel filiastram suam ante Episcopum tenuerit ad Confirmationem, separatur ab uxore sua, & nunquam aliam accipiat.* Et idem cum Andovera Chilperico suo marito absente filiam peperisset Chilechindam, & suafu Fredegundis eam de sacro fonte levasset, rediens Chilpericus repudiavit Andoveram: *Non potero, inquit, te habere conjugem, cum commatris adeptas sis nomen.* Quam idcirco cum filia in monasterium detrussit, ut refert Aymonius *lib. 3. cap. 6.* Nec tunc obstant illa verba, *totam præcipimus recipere dotem.* In quibus cum agatur de dote reddenda, supponitur matrimonium intercessisse. Nam ea verba non debent referri ad primam partem decisionis, sed ad ultimam; postquam enim Pontifex questionis propositæ respondit, statim subjicit, nulli licere commatrem in conjugem accipere, & annectit verba proximè relata, quæ si referantur ad casum priorem, quando conjuges filium de fonte sacro susceperint, absurdum continent: quare referenda sunt ad posteriorem casum, in quo statuitur, nullum posse commatrem in conjugem accipere. Quo casu rectè annectitur, ut si

mulieres pro hac licita re, hoc est matrimonio ita celebrato, separata fuerint, dotem recipiant, quam in die nuptiarum præstiterunt; & peractâ pœnitentiâ, alios viros accipiant; quod mirum non est, cum nullum esset matrimonium ab eis celebratum. Quo modo etiam accipiendus est textus in *can. 53. sexta Synodi in Trullo*, in illis verbis: *Quoniam spiritualis necessitudo, seu affinitas corporum conjunctione major est, in nonnullis autem locis cognovimus quosdam, qui ex sancto & salutari baptismate usantes suscipiunt, postea quoque cum maribus illorum viduis matrimonium contrahere, statimus, ut in posterum nihil fiat ejusmodi: si qui autem post præsentem canonem hoc facere deprehensi fuerint, ii quidem primo ab hoc illicito, & injusto matrimonio desistant, deinde & fornicatorum penis subjiciantur.* Verum contrarium, immò non separandos esse, si fraudulenter, & per fraudem fecerint, docetur in *c. 4. 30. q. 1.* idem si propter ignorantiam filium communem levaverit, observandum statuit Nicolaus in *cap. de his, ead. q.* & si propter necessitatem fecerint, idem asserendum esse statuit Joannes VIII. in *cap. ad limina, ead. q.* in quo canonum disidio Alexander in præsentem docet, inter conjuges filium proprium suscipientes non dissolvi conjugium ante compaternitatem legitime contractam, sive ex fraude, sive ex ignorantia id fecerint: si ex fraude, ne scientibus conjugibus, & divertere cupientibus, hac viâ ad divortium aditus patefieret: si verò ex ignorantia, quia ea illos excusat, & ita hoc casu matrimonium conservatur in eo statu, à quo incipere non poterat, ut plerumque contingit, *c. dilectus, de sponsal. cap. ad Apostolicam, de regul. c. quemadmodum, de jur. jur. c. 4. & 6. qui clerici, vel vocentes, l. 3. c. de interd. matr.* sed et si matrimonium per cognationem hanc supervenientem non dissolvatur, tamen eum, qui scienter, & malitiosè eam contraxit, non posse petere debitum, docet Mendo in *statera, dissert. 5. q. 20. per tot.* & si pater baptizaverit filium, quem ex copula illicita suscepit, non potest contrahere matrimonium cum ejus matre. *Christin. tom. 1. dec. 328.* Illud etiam certum est, quod si ambo conjuges susceperint alienum filium inter se, nullam cognationem contrahunt, ut declaravit Innoc. III. in epistola missa Rosanenfi Archiepiscopo, cujus integram dabimus in *c. 5. de consanguinit. & affinit.*

C A B U T III.

Idem (a) Vvigor. Episcopo.

SUPER eo, quod à nobis tua fraternitas requisivit, utrum duorum compatrum filii post compaternitatem geniti possint matrimonio copulari, vel si conjuncti fuerint, eorum sit matrimonium rescindendum. Inquisitioni tuæ tale damus scripto continente responsum. Si enim filii tales fuerint, per quorum alterum, vel utrumque parentes ad compaternitatem devenerunt, eos conjungi nullâ ratione permittas, & si conjuncti fuerint, Pontificali auctoritate ab invicem ipsos non differas separare. Cæterum si per neutrum eorum ad compaternitatem ventum fuerit, de his volumus (b) consuetudinem tuæ Metropolitanæ Ecclesiæ, vel aliarum circumpositarum inquirere, & diligentius imitari: ita quidem, quod si ejusdem Ecclesiæ consuetudo habet, inter eos non sustineri conjugium fieri, nec factum firmitatis robur habere, tu simili modo in Ecclesia tibi commissa conjugium hujusmodi fieri non permittas, & si quos taliter junctos inveneris, juxta earundem Ecclesiarum consuetudinem ipsos separare ab invicem

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

O 2

non